

Европейска
комисия

Европейска квалификационна рамка:

подкрепа за учене, работа
и трансгранична мобилност

10^{-а} годишнина

Социална
Европа

Ръкописът е завършен през февруари 2018 г.,

Първо издание

Нито Европейската комисия, нито което и да е лице, действащо от нейно име, носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2019 г.

© Европейски съюз, 2019 г.

Изображения: © Shutterstock.com

Повторната употреба е разрешена, при условие че се посочи източникът.

Политиката за повторна употреба на документите на Европейската комисия е уредена с Решение 2011/833/ЕС (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

Разрешение за употреба или възпроизвеждане на снимки или други материали, които не са предмет на авторското право на ЕС, трябва да се иска направо от носителите на авторски права.

Print ISBN 978-92-76-02757-7 doi:10.2767/935027 KE-01-18-211-BG-C

PDF ISBN 978-92-76-02769-0 doi:10.2767/66250 KE-01-18-211-BG-N

Европейска квалификационна рамка:

подкрепа за учене, работа
и трансгранична мобилност

Съдържание

Предговор	4
Въведение	5
ЕКР: какво представлява и как функционира?	6
Дескриптори, които описват нивата в ЕКР	17
Как може да се използва ЕКР и кой има полза от нея?	20
Какво въздействие е имала ЕКР досега?	25
Поглед към бъдещето:	28
Съкращения	30

Предговор

«В съвременния ни свят хората се нуждаят от възможности, за да изградят своите умения и да ги използват, когато сменят работата си, вида заетост и за по-нататъшното си обучение. Европейската квалификационна рамка е основен елемент от нашето сътрудничество с оглед на по-лесното разбиране и признаване на уменията и квалификациите на хората, когато с цел работа или обучение се придвижват или в рамките на собствената си държава, или в чужбина. Благодарение на ЕКР работодателите могат по-лесно да сравняват чуждестранните квалификации с националните, както и по-добре да разбират профили на уменията на кандидатите. ЕКР помага на хората да използват таланта си, като улеснява пътя към по-нататъшното учене и като подкрепя по-доброто съответствие между уменията на пазара на труда.»

Marianne Thyssen

Комисар по заетостта, социалните въпроси, уменията и трудовата мобилност

Въведение

В съвременния свят хората се нуждаят от по-усъвършенстван и по-широк набор от умения, за да работят, общуват, да имат достъп до информация, продукти и услуги, както и да реализират своето социални и граждански дейности.

Правилното разбиране и оценяване на наличните умения и квалификации е от основно значение, за да се постигне по-добро съответствие между предлагането на умения и потребностите на пазара на труда. Една споделена европейска рамка може да спомогне за разбирането и оценяването на уменията и квалификациите. Също така тя може да помогне на отделните лица да придобиват умения и да ги актуализират през целия си живот, като преминават през различни видове и нива на образование, през образование и заетост, както в рамките на отделните държави и между тях.

Квалификациите показват това, което хората знаят, разбират и умеят да правят. Те могат да бъдат под различна форма, като например (университетски) дипломи или удостоверения (за придобити умения, занаяти). Прозрачността относно това, което хората действително са научили, за да получат квалификация („резултати от ученето“), е особено важна, за да се гарантира, че отделните лица, работодателите и доставчиците на услуги за образование и обучение придават съответната икономическа, социална и академична стойност на квалификациите.

Целта на Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР) е да се повишат прозрачността, съпоставимостта и преносимостта на квалификациите на хората. ЕКР беше създадена през 2008 г. като обща референтна рамка на квалификациите, изразени като резултати от ученето с нарастващи равнища на владеене. Рамката служи като механизъм за преобразуване между различните квалификационни системи и техните нива. Тя е предназначена да бъде от полза за учащите, работещите, търсещите работа, работодателите, синдикалните организации, доставчиците на услуги за образование и обучение, органите в областта на признаването на квалификации, правителствените органи и международните организации.

Препоръката относно ЕКР беше преразгледана през 2017 г.¹, за да бъде адаптирана към настоящата действителност и подготвена за утрешните предизвикателства. При нейното преразглеждане бяха запазени договорените преди десетилетие основни цели за създаване на прозрачност и взаимно доверие в общата картина на квалификациите в Европа. Преразглеждането беше едно от 10-те ключови действия на Новата европейска програма за умения, която има за цел подобряване на качеството и значението на обучението, осигуряване на повече видимост на уменията и подобряване на определянето на необходимите умения². Както подсказва и нейното име, ЕКР е също така една от рамките, които подпомагат изпълнението на принципите на Европейския стълб на социалните права³. Първият от 20-те принципа на стълба е, че всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда.

1 2018-80078-0-1, с краен срок до 6.12.2018 г.

2 2018-80078-0-1, с краен срок до 6.12.2018 г.

3 2018-80078-0-1, с краен срок до 6.12.2018 г.

ЕКР: какво представлява и как функционира?

Какво е квалификация?

Според ЕКР квалификация представлява „официален резултат от процес на оценяване и валидиране, получен, когато компетентен орган определи, че дадено лице е постигнало резултати от ученето, съответстващи на определени стандарти“.

Защо квалификацията са от значение?

Квалификацията служат за различни цели. Те са носители на информация за работодателите относно това какво знаят и могат да правят техните притежатели („резултати от ученето“). Те могат да бъдат необходими за достъп до определени професии. Те помагат на органите и доставчиците на услуги за образование и обучение да определят нивото и съдържанието на обучението, получено от дадено лице. Те са от важно значение и за лицата като израз на личните им достижения. Квалификацията имат важна роля за повишаване на пригодността за заетост, улесняване на мобилността и подобряване на достъпа до по-нататъшно образование.

Квалификацията обикновено са под формата на удостоверения и дипломи, придобити след завършване на образование, обучение, учене и (понякога) работа. Съдържанието и нивото на квалификацията, които са част от рамката за осигуряване на качеството, са достоверен източник на информация. Те действат като вид валута, която отделните лица могат да използват за целите на заетостта или по-нататъшното обучение.

Повишаване на прозрачността и съпоставимостта на квалификацията между държавите

Европейските системи за образование и обучение са различни и отразяват националните традиции. Разликите между тях затрудняват оценяването на това какво едно лице с квалификация от друга държава знае, разбира и може да прави в учебен или работен контекст. Следователно стойността на дадена квалификация, придобита в една държава, не непременно се разбира в друга, което може да попречи на „доверието“ в качеството и съдържанието на такива квалификации. Същото важи и за квалификацията, придобити извън системите на формалното образование и обучение, както и от международните органи и организации. Липсата на доверие може да окаже въздействие върху професионалното развитие, достъпа до възможности за заетост, както и до по-нататъшното учене, като създава пречки пред мобилността в ЕС, в държавите и извън тях.

ЕКР е обща референтна рамка, която позволява лесното сравняване на квалификации от различни държави. Това се постига посредством подкрепа за използването на резултатите от ученето за всяка квалификация, с цел те да са по-прозрачни и по-лесно разбираеми. По този начин ЕКР подпомага трансграничната мобилност на учащи и работещи, както и насърчава ученето през целия живот и професионалното развитие в цяла Европа.

Какво е квалификационна рамка?

В квалификационната рамка квалификациите се класифицират съгласно набор от критерии за достигнати конкретни нива в процеса на обучение. Тя има за цел да се обединят и съгласуват квалификациите, както и да се подобрят прозрачността, достъпността и качеството на квалификациите по отношение на пазара на труда, системата за образование и обучение и гражданското общество.

Квалификационните рамки подкрепят ученето през целия живот (т.е. цялата учебна дейност, предприета през целия живот) с цел подобряване на знанията, уменията и компетентностите в рамките на лична, гражданска, социална и/или свързана с трудовата заетост перспектива. Това определение обхваща пълния набор от формално, неформално и самостоятелно учене.

ЕКР: резултатите от ученето като основен принцип

Квалификациите традиционно предоставят информация относно продължителността на ученето и относно институцията или мястото, където то се е състояло. Информацията относно това какво да се очаква от притежателя на квалификацията по отношение на знания, умения и компетентности е по-рядко срещана и прозрачна.

ЕКР и националните квалификационни рамки (НКР), които са били съотнесени към нея, следват подход, който се основава на резултатите от ученето. Това означава, че както съдържанието, така и нивото на квалификацията отразяват какво се очаква да знаят, разбират и могат да правят притежателите (резултати от ученето).

Преминаването към резултатите от ученето повишава както прозрачността на дадена квалификация, така и нейната съпоставимост между и в рамките на държавите (например между различните видове квалификации на едно и също ниво или между различните нива на квалификация от един и същ вид). Чрез фокуса си върху резултатите от ученето ЕКР може да помогне на хората да намерят своя път в една все по-разнообразна и сложна обща картина на квалификациите.

Подходът, който се основава на резултатите от ученето, подпомага и по-доброто съответствие между потребностите от умения на пазара на труда и доставянето на образование и обучение, като същевременно улеснява валидирането на достигнатото в процеса на обучение в различни среди. Като се съсредоточават върху това, което един учащ знае, може да прави и може да разбере, резултатите от ученето спомагат за отварянето на квалификациите към по-голямо разнообразие от модели на учене и опит.

Общата референтна рамка на дескрипторите за нивата е основата на ЕКР

ЕКР се определя от осем нива, които се основават на резултатите от ученето. Съпровождащите дескриптори за нивата показват как се увеличават очакванията за знания, умения, самостоятелност и отговорност, докато учащите напредват от ниво 1 до ниво 8. Тези нива, заедно с дескрипторите, функционират като схема за съпоставка и дават възможност за сравняване на квалификациите от различни държави и институции.

Дескриптори за резултатите от ученето

Дескрипторите на ЕКР за резултатите от ученето (вж. стр. 17) отразяват две измерения: нивата и учебните области.

Измерението „*ниво*“ е изражение на начина, по който сложността на резултатите от ученето се увеличава заедно с квалификационните нива. Например очакваното ниво на самостоятелност от притежателя на квалификация ниво 2 е много по-малко от очакваното от притежател на квалификация ниво 7.

Измерението „*учебни области*“ разграничава „*знания*“, „*умения*“ и „*автономност и отговорност*“, като позволява различните видове квалификации да се класифицират на едно и също ниво. Например квалификациите с едни и същи резултати от ученето могат да бъдат с по-академична, професионална или кариерна ориентация.

ЕКР е предназначена да обхваща всички видове и нива на квалификация, включително тези от висшето образование, професионалното образование и обучение (ПОО) и общото образование, както и квалификациите, предоставяни от частния сектор или от международни организации.

Граници на ЕКР

В контекста на ЕС политиките и действията във връзка с уменията и квалификациите (с изключение на онези, които предоставят достъп до регламентирани професии) се основават на членове 165 (образование) и 166 (професионално обучение) от Договора за функционирането на ЕС. И в двата члена ясно се посочва, че действията на ЕС се отнасят до насърчаване на сътрудничеството между държавите членки и при необходимост — подкрепа и допълване на действията им при пълно зачитане на техните системи за образование и обучение, както и на културното им и езиково многообразие.

ЕКР не е:

- рамка за хармонизиране на квалификациите или квалификационните стандарти между държавите — членки на ЕС, (но може да доведе до развитие на сходни квалификации между две или повече държави);
- рамка, която въвежда автоматично признаване на квалификациите между държавите — членки на ЕС, (но може да улесни процеса по признаване посредством по-голямата прозрачност, която осигурява);
- рамка, която се съсредоточава върху класификация на индивидуалните компетентности посредством своите дескриптори, които се основават на резултатите от ученето (но ЕКР може да насърчи и да улесни оценяването и валидирането например на умения, придобити посредством житейски или професионален опит).

Как на практика работи съотнасянето в ЕКР?

В Препоръката относно ЕКР държавите членки се приканват да съотнесат своите НКР или системи към ЕКР, за да се установи ясна и прозрачна връзка между техните национални квалификационни нива и осемте нива по ЕКР.

Като се има предвид, че ЕКР е преди всичко инструмент за преобразуване, квалификациите не са пряко включени в ЕКР. Вместо това те са включени в НКР, където тяхното ниво и стойност в чужбина могат да бъдат разбрани при съотнасяне към осемте нива по ЕКР. Това преобразуване става видимо за гражданите, тъй като нивата по ЕКР се добавят все повече към националните удостоверения и дипломи и също се включват в НКР.

Всяка държава, която иска да свърже своите национални квалификационни нива с ЕКР, трябва да подготви подробен доклад за съотнасяне, който следва 10-те критерия за съотнасяне към ЕКР, договорени в приложение III от преразгледаната Препоръка относно ЕКР.

Критериите за съотнасяне следва да гарантират, че НКР са съотнесени към ЕКР по последователен и прозрачен начин. Критериите също така спомагат за структурирането на докладите за съотнасяне, които следва да включват принос и писмени изложения от националните органи за осигуряване на качеството и от международни експерти.

Критерии за съотнасяне на ЕКР

1. Отговорностите и/или правната компетентност на всички имащи отношение национални органи, участващи в процеса на съотнасяне, са ясно определени и публикувани от компетентните органи.
2. Налице е ясна и доказуема връзка между квалификационните нива в националните квалификационни рамки или системи и дескрипторите за нивата на ЕКР.
3. НКР или системи и квалификациите в тях се основават на принципа и целта на резултатите от ученето и са свързани с механизмите за валидиране на неформалното и самостоятелното учене и със системите за кредити, където е приложимо.
4. Процедурите за включване на квалификациите в НКР или за описание на мястото на квалификациите в националната квалификационна система са прозрачни.
5. Националната(ите) система(и) за осигуряване на качеството за образованието и обучението се позовава(т) на НКР или системи и е(са) в съответствие с принципите за осигуряване на качеството, както е посочено в приложение IV на Препоръката относно ЕКР.
6. Процесът на съотнасяне включва съгласието на имащите отношение органи по осигуряване на качеството, че докладът за съотнасянето отговаря на съответните национални механизми, разпоредби и практики за осигуряване на качеството.
7. Процесът на съотнасяне включва международни експерти и докладите за съотнасянето съдържат писмени изложения на поне двама международни експерти от две различни държави относно процеса на съотнасяне.
8. Компетентният национален орган(и) удостоверява(т) съотнасянето на НКР или системи към ЕКР. Органите, включително националните координационни точки на ЕКР публикуват цялостен доклад, в който се описва съотнасянето, както и подкрепящите го данни, като в него следва да се обръща внимание на всеки от критериите поотделно. Този доклад може да бъде използван за целите на самоудоверяването съгласно квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование в съответствие с нейните критерии за самоудоверяване.
9. В рамките на шест месеца от съотнасянето или актуализирането на доклада за съотнасянето държавите членки и другите участващи държави публикуват доклада за съотнасянето и предоставят на съответния европейски портал имаща отношение информация относно целите на съпоставянето.
10. След приключване на процеса на съотнасяне всички нови документи, свързани с квалификации, които са част от НКР или системи (напр. удостоверения, дипломи или приложения към удостоверения/дипломи), и/или регистри на квалификациите, издадени от компетентните органи, следва да съдържат — посредством НКР или системи — ясно позоваване на съответното ниво по ЕКР.

Ролята на консултативната група по ЕКР

Консултативната група по ЕКР беше създадена през 2008 г., за да се осигури цялостна съгласуваност и да се насърчават прозрачността и доверието в процеса на съотнасяне. Ролята ѝ бе потвърдена от Препоръката от 2017 г.

Групата, която се състои от национални представители (двама за държава членка и за всяка от другите 11 участващи държави), участници на пазара на труда, представители на образованието и обучението, гражданското общество, както и Съвета на Европа, се председателства от Европейската комисия. Групата е подкрепяна от експертния опит на Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop) и на Европейската фондация за обучение (ETF).

Групата обсъжда подробно всеки доклад за съотнасяне и дава обратна информация на представящите държави. Представянето и обсъждането на докладите има за цел да подобри разбирането за НКР и системи при прилагането на ЕКР между участващите държави. Целта на този процес е да се постигне действително разбиране на НКР и връзката им с ЕКР, както и квалификациите, включени в НКР, и механизмите за осигуряване на качеството. В този процес на партньорски прегледи членовете на ЕКР изпълняват ролята на „критични приятели“ и помагат на колеги от други държави да представят своите системи и квалификации по прозрачен начин.

Дадена държава се съотнася към ЕКР, след като Консултативната група по ЕКР счете, че нейният доклад за съотнасяне е достатъчно прозрачен и в него се спазват всичките 10 критерия за съотнасяне към ЕКР. Ако консултативната група не счете доклада и предоставените обяснения за задоволителни, държавата ще бъде помолена да предостави разяснения или да представи преработен доклад по време на друга среща на консултативната група по ЕКР.

Като основен форум за обсъждане между Комисията, държавите членки и заинтересованите страни по отношение на прилагането на ЕКР, Консултативната група по ЕКР играе важна роля за изграждането на доверие между държавите, които участват в ЕКР. Доверието се изгражда допълнително посредством дейности за взаимно обучение с конкретна тематична насоченост.

Преразглеждане на Препоръката относно ЕКР през май 2017 г.

Създаването на ЕКР стартира процеса на улесняване на съпоставянето на квалификациите в Европа. През 2017 г. Препоръката относно ЕКР — като отрази силна подкрепа от всички държави членки — беше преразгледана с оглед включване на нови елементи, които да спомогнат за приспособяването на рамката към настоящите и бъдещите предизвикателства. Тези нови елементи включват:

- покана към държавите членки да продължават да актуализират процеса на съотнасяне на своите НКР към ЕКР;
- преразгледани принципи за осигуряване на качеството, които са съсредоточени върху квалификациите;
- обмен на информация и консултации между държавите членки, с цел да се осигури съгласуваност на нивата, определени за международните квалификации, включени в техните НКР;
- възможност за разработване и прилагане на критерии и процедури, с оглед да се позволи съпоставяне с ЕКР на квалификационните рамки на трети държави;
- препоръки за подобряване на комуникацията относно ЕКР.

Освен това съществуващите практики бяха направени по-прозрачни чрез включването им в препоръката (например критериите за съотнасяне на ЕКР).

Актуализиране на съотнасянето на ЕКР

Докладите за съотнасяне на ЕКР представят своевременно „моментното състояние“ и в крайна сметка ще загубят актуалността си поради развитието на НКР и системи. Ето защо преразгледаната Препоръка относно ЕКР приканва държавите членки да преразглеждат и актуализират своя доклад за съотнасяне, когато това е уместно. Информацията, включена в докладите за съотнасяне, следва да бъде точна и прозрачна, тъй като това пряко влияе върху степента на доверие в НКР. По този начин преобразуването на националните квалификационни нива в нива по ЕКР ще запази уместността си и ще продължи да бъде в съответствие с националните квалификационни системи. Това също така определя до каква степен ЕКР е в състояние да улесни съпоставимостта и преносимостта на квалификациите.

Съотнасянето на НКР към ЕКР, както и наличната посредством него съпоставимост, също така оказва влияние върху прегледа и подновяването на националните квалификации. Процесът на взаимно обучение, който се провежда на равнище ЕС, може да покаже някакви промени в образователната, учебителната и квалификационната система, които биха могли да са от полза за учащите.

Публикуване на докладите за съотнасяне

Държавите, които са съотнесли рамките си към ЕКР, са поканени да направят публично достояние резултатите от процеса в рамките на шест месеца, както на национално, така и на европейско равнище. На европейско равнище това понастоящем се извършва чрез портала „Възможности за учене и квалификации в Европа“.

Държавите също така могат да споделят информацията относно своите национални квалификационни бази данни или регистри на квалификациите, като ги свържат с портала „Възможности за учене и квалификации в Европа“ или като публикуват своите квалификации на портала на Европейската класификация на уменията/компетентностите, квалификациите и професиите (ESCO). Данните относно квалификациите трябва да включват нивото по ЕКР (и НКР) и информацията относно резултатите от ученето. Публикуваната информация прави квалификациите лесно достъпни за отделните лица, работодателите, доставчиците на услуги за образование и обучение, органите в областта на признаването и т.н.

Нива по ЕКР върху удостоверения, приложения и в регистрите на квалификациите

След като са извършили съотнасяне към ЕКР, държавите се приканват да добавят ясно съотнасяне към съответното ниво по ЕКР във всички документи за квалификация, издадени от компетентните органи (например удостоверения, дипломи, приложения) и/или регистри на квалификациите. Показването ѝ върху удостоверенията и дипломите прави ЕКР (и НКР) видима за отделните лица и работодателите.

Принципи на ЕКР за осигуряване на качеството

Доверието в качеството и нивото на квалификациите с ниво по ЕКР е от решаващо значение, за да се подкрепи мобилността в рамките на отрасловите и географските граници, което прави осигуряването на качество изключително важно. Препоръката от 2017 г. укрепи принципите на ЕКР за осигуряване на качеството, които са изразени по следните начини:

- Държавите членки следва да гарантират, че квалификациите с ниво по ЕКР са в съответствие с общите принципи за осигуряване на качеството, изложени в приложение IV, без да се засягат националните принципи за осигуряване на качеството, приложими към националните квалификации.
- Критерии за съотнасяне 5 и 6 от ЕКР се отнасят до осигуряване на качеството. Съгласно критерий 5 се изисква националната(ите) система(и) за осигуряване на качеството за образованието и обучението да се позовава(т) на националните квалификационни рамки или системи и е(са) в съответствие с принципите за осигуряване на качеството, както е посочено в приложение IV на Препоръката. Според критерий 6 процесът на съотнасяне включва съгласието на съответните органи по осигуряване на качеството, че докладът за съотнасянето отговаря на съответните национални разпоредби и практики за осигуряване на качеството.

- В приложение IV от Препоръката относно ЕКР се съдържат 10 принципа за осигуряване на качеството, що се отнася до квалификации, които са част от НКР или системи, съотнесени към ЕКР. Според тях качеството на всички квалификации с ниво по ЕКР следва да бъде гарантирано, за да се повиши доверието в тяхното качество и ниво. Тези принципи са напълно съвместими с две европейски рамки за осигуряване на качеството: рамката за европейските стандарти и насоки (ESG) за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование и с рамката за ПОО за европейското осигуряване на качество в професионалното образование и обучение (EQAVET).

Принципи за осигуряване на качеството за квалификации с ниво по ЕКР

В зависимост от националните обстоятелства и като се вземат предвид разликите между различните сектори, осигуряването на качеството на квалификациите с ниво по ЕКР следва:

- да отчита структурата на квалификациите и прилагането на подхода, който се основава на резултатите от ученето;
 - да гарантира валидна и надеждна оценка съгласно договорени и прозрачни стандарти, основани на резултатите от ученето, и да отчита процеса на удостоверяване;
 - да се състои от механизми и процедури за обратна връзка с цел непрекъснато подобряване;
 - да включва всички съответни заинтересовани страни на всички етапи от процеса;
 - да се състои от съгласувани методи за оценка, които включват самооценка и външен преглед;
 - да бъде неразделна част от вътрешното управление — включително на отдадените на подизпълнители дейности — на органите, издаващи квалификации с ниво по ЕКР;
 - да се основава на ясни и измерими цели, стандарти и насоки;
 - да е подкрепено с подходящи ресурси;
 - да включва редовен преглед на съществуващите външни контролни органи или агенции, които следят за осигуряване на качеството;
 - да включва електронен достъп до резултатите от оценката.
-

ЕКР и системите за кредити

Като използват подхода, който се основава на резултатите от ученето, ЕКР и НКР следва да осигуряват по-добра подкрепа на отделните лица в процеса на: i) преминаване между различни нива на образование и обучение, ii) движение в рамките на секторите на образование и обучение и между тях, iii) движение между образование и обучение и пазара на труда, и iv) движение в държавите и извън тях.

Съгласно преразгледаната препоръка държавите — членки на ЕС, се съгласиха, че ако НКР съдържат или са свързани със системи за кредити, то те следва да се развиват координирано, за да се подкрепят преходите и да се улесни напредъкът. Следователно бяха разработени седем принципа, които са съвместими със съществуващите инструменти за прозрачност за системите за кредити, като например Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS) за областта на висшето образование и Европейската система за кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) за областта на ПОО.

ЕКР и квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование

ЕКР е съвместима с квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование и дескрипторите на нейните цикли. Рамката беше одобрена през 2005 г. от министрите на образованието в рамките на междуправителствения процес от Болоня. С изключение на Косово⁴ всички държави от ЕКР участват в процеса от Болоня. Краткият цикъл (който може да бъде свързан със или е в рамките на първия цикъл), първият, вторият и третият цикъл на рамката съответстват съответно на нива 5—8 по ЕКР.

По-голямата част от държавите, които са съотнесли рамките си към ЕКР, са подготвили единен доклад, в който се включва и самоудоверяването съгласно квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование.

⁴ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

Дескриптори, които описват нивата в ЕКР

Знания

Умения

В контекста на ЕКР знанията се описват като теоретични и/или фактологични.

В контекста на ЕКР уменията се описват като познавателни (включващи използване на логическо, интуитивно и творческо мислене) и практически (включващи сръчност и употреба на методи, материали, уреди и инструменти).

Ниво 1	Основни общи знания	Основни умения, необходими за изпълнение на прости задачи
Ниво 2	Основни фактологични знания в определена сфера на работа или обучение	Основни познавателни и практически умения, необходими за използване на съответната информация за изпълнение на задачи и решаване на рутинни проблеми чрез използване на прости правила и инструменти
Ниво 3	Познаване на факти, принципи, процеси и общи понятия в определена сфера на работа или обучение	Набор от познавателни и практически умения, необходими за изпълнение на задачи и решаване на проблеми чрез подбор и прилагане на основни методи, инструменти, материали и информация
Ниво 4	Фактологични и теоретични знания в широк контекст в определена сфера на работа или обучение	Набор от познавателни и практически умения, необходими за намиране на решения на конкретни проблеми в определена сфера на работа или обучение
Ниво 5	Всестранни, специализирани, фактологични и теоретични знания в рамките на определена сфера на работа или обучение и осъзнаване на границите на тези знания	Всеобхватен набор от познавателни и практически умения, необходими за разработване на творчески решения на абстрактни проблеми
Ниво 6	Задълбочени познания в определена сфера на работа или обучение, които включват критическо разбиране на теории и принципи	Напреднали умения, които показват овладяване и новаторство, необходими за решаване на сложни и непредвидими проблеми в специализирана сфера на работа или обучение
Ниво 7	Високо специализирани знания, някои от които представляват най-новите познания в дадена сфера на работа или обучение, като основа за оригинално мислене и/или изследователска дейност Критическо осмисляне на въпроси, свързани със знанията в определена сфера и допирните точки между различни сфери	Специализирани умения за решаване на проблеми, необходими в областта на научните изследвания и/или иновациите с цел да се развият нови знания и процедури и да се включат знания от различни сфери
Ниво 8	Най-нови знания в определена сфера на работа или обучение и в допирните точки между сфери	Усъвършенствани и специализирани в най-висока степен умения и техники, включително синтез и оценка, необходими за решаване на ключови проблеми в сферата на научните изследвания и/или иновациите и за разширяване и дефиниране наново на съществуващи знания или професионални практики

Отговорност и самостоятелност

В контекста на ЕКР отговорността и самостоятелността се описва като способността на учащите да прилага знанията и уменията самостоятелно и отговорно

Работа или обучение под пряко наблюдение в структуриран контекст	Ниво 1
Работа или обучение под наблюдение и с известна степен на самостоятелност	Ниво 2
<p>Поемане на отговорност за завършване на задачите в работата или обучението</p> <p>Приспособяване на собственото поведение към обстоятелствата при решаване на проблеми</p>	Ниво 3
<p>Способност за самоуправление в рамките на насоките за работа или обучение, които обикновено са предвидими, но подлежат на промяна</p> <p>Надзор на рутинната работа на други лица, като се поема известна отговорност за оценка и подобряване на работните или учебните дейности</p>	Ниво 4
<p>Упражняване на управление и надзор в контекста на работни или учебни дейности, при които промените са непредвидими</p> <p>Преглед и развитие на собствените постижения и постиженията на другите</p>	Ниво 5
<p>Управление на сложни технически или професионални дейности или проекти, поемане на отговорност за вземане на решения в непредвидим работен или учебен контекст</p> <p>Поемане на отговорност за управление на професионалното развитие на лица и групи</p>	Ниво 6
<p>Управление и трансформиране на работен или учебен контекст, който е сложен, непредвидим и изисква нови стратегически подходи</p> <p>Поемане на отговорност с цел осигуряване на принос към професионални познания и практики и/или за анализ на стратегическите постижения на екипи</p>	Ниво 7
Наличие на значителен авторитет, новаторство, самостоятелност, научна и професионална почтеност и непрекъснатата ангажираност с разработването на нови идеи или процеси в авангарден работен или учебен контекст, включително научни изследвания	Ниво 8

**Как може да се използва
ЕКР и кой има полза от нея?**

ЕКР беше създадена за редица цели. Въпреки че основната ѝ цел е да помогне на отделните граждани да следват своето обучение и трудово професионално развитие, рамката също така подкрепя заинтересованите страни в областта на образованието, обучението и заетостта, за да се подобрят политиките и практиките. Като всеобхватна и приобщаваща референтна рамка за квалификации, която обхваща всички видове и нива, ЕКР има много потребители — от отделните лица, работодателите, профсъюзите, доставчиците на услуги за образование и обучение, органите в областта на признаването на квалификации до правителствените органи и международните организации.

Някои от извлечените и очакваните ползи за различните целеви аудитории са обобщени по-долу.

ЕКР подпомага професионалното развитие на пазара на труда

Квалификациите осигуряват достъп до работни места и предлагат основата, върху която се гради професионалното развитие. Намирането на работа или смяната на работното място изискват квалификации, които да бъдат разбрани, справедливо и правилно оценени от работодателите и другите заинтересовани страни на пазара на труда. Следователно способността на квалификацията да е носител на информация за това, което нейният притежател знае, разбира и може да прави, е от съществено значение.

Използването на резултатите от ученето при описване на квалификациите — както и включването на европейските и националните квалификационни нива към тях — улеснява работодателите да тълкуват квалификациите на кандидатите.

ЕКР също така дава възможност на работодателите да оценяват по-добре неизвестни за тях квалификации от други държави и институции. Те могат да разберат по-добре нивото на всеки кандидат, да сравнят квалификациите му с националните квалификации, да разберат значението на тези квалификации и да видят как резултатите от ученето съответстват на потребностите на дружеството или отрасъла.

Чрез ЕКР работодателите могат да разглеждат Европа като една единно пространство на квалификациите. Това намалява пречките пред трудовата мобилност, подкрепя по-доброто използване на съществуващите знания, умения и компетентности и подобрява съответствието между търсенето и предлагането на работна ръка.

ЕКР насърчава общия език между образованието и обучението и пазара на труда

Като насърчава преминаването към резултатите от ученето, ЕКР може също така да улесни диалога относно потребностите на пазара на труда и разпоредбите на системите за образование и обучение. Структурираният диалог, в който резултатите от ученето се използват като общ език, спомага за укрепване на значението и повишаване на привлекателността на квалификациите.

ЕКР и НКР като карти, които помагат на учащите да вземат решения относно по-нататъшното си образование и обучение

ЕКР, която е тясно свързана с НКР в 39 европейски държави⁵, предоставя изчерпателна карта на всички видове и нива на квалификациите в Европа. Все по-достъпни чрез националните квалификационни бази данни, рамките могат да се използват от учащите, за да се определи нивото на дадена квалификация и как тя е свързана с други квалификации. Като карта, която обединява различни НКР, ЕКР е от значение за различни групи учащи и предоставя лесен достъп до прегледа на квалификациите и моделите на квалификации. Отделните лица, които се стремят към по-нататъшно образование или обучение, могат да използват рамките като точка за достъп към информацията относно съответните курсове и програми.

ЕКР и НКР са фактор, улесняващ ученето през целия живот

Отварянето на квалификациите към по-голямо разнообразие от учебни практики, например по време на работа и в свободното време, е от съществено значение за насърчаване на ученето през целия живот. Подходът, който се основава на резултатите от ученето, позволява да се вземе предвид опитът, постигнат извън формалното образование.

Валидиране на неформалното и самостоятелното учене в Европа

Повечето европейски държави вече са създали ред и условия за валидиране на неформалното и самостоятелното учене. Този ред и условия предоставят възможност за учащите вече придобитите им знания да бъдат определени, оценени, а ако отговарят на договорените изисквания и стандарти, да бъдат признати за частична или пълна квалификация. Това е важно за гражданите, тъй като се избягва дублиране на работата и се взема предвид разнообразният и богат опит, придобит от процеса на учене⁶.

Гъвкавите модели за учене са важна предпоставка за улесняване на ученето през целия живот. Редът и условията за трансфера и натрупването на кредити са част от този подход. ЕКР и нейният подход, който се основава на резултатите от ученето, подкрепят трансфера и натрупването на кредити и заедно с валидирането на неформалното и самостоятелното учене могат пряко да улеснят ученето през целия живот.

5 2018-80078-0-1, с краен срок до 6.12.2018 г.

6 2018-80078-0-1, с краен срок до 6.12.2018 г.

Квалификациите с ниво по ЕКР са „валута“, на която може да се разчита

Тъй като системите за образование и обучение се различават в различните държави, може да бъде трудно да се оценят стойността и актуалността на чуждестранните квалификации. В резултат на това съществува риск квалификациите да не бъдат справедливо оценени и определени. Същият проблем може да възникне при обединяване на квалификации от различни сектори и институции на образованието и обучението.

Понастоящем нивата по ЕКР все повече биват включвани в националните удостоверения и дипломи в цяла Европа, което дава възможност да се види как определена квалификация се съотнася към другите в по-широк европейски контекст. Систематичното и дългосрочно сътрудничество между държавите посредством ЕКР и НКР, които действат като филтри за допускане на квалификации с гарантирано качество, гарантира, че на тези нива може да се има доверие в цяла Европа. В резултат на това гражданите могат по-лесно да разграничават квалификациите, на които може да се има доверие, или тези, на които не може, или тези които са „фалшиви“. Така ЕКР служи също като вид „защита на потребителите“.

ЕКР улеснява признаването на квалификациите

ЕКР улеснява признаването на квалификациите посредством насърчаване на използването на резултатите от ученето, като позволява на притежателите и получателите на квалификации да имат пряк достъп до съдържанието, нивото и профила на дадената квалификация.

ЕКР работи съвместно с други европейски международни инструменти, които подпомагат признаването на квалификациите. Въпреки че тези инструменти се съсредоточават или върху регламентирани, и/или върху академични квалификации, ЕКР подкрепя признаването на ученето за всички квалификации.

Европейски и международни инструменти, които подкрепят признаването на квалификациите

- В директива 2005/36/ЕО се разглежда признаването на професионалните квалификации в ЕС, което позволява на специалистите да се преместват от една държава в друга и да упражняват професията си или да предоставят услуги в чужбина⁷;
- Лисабонската конвенция за признаване на квалификациите⁸ е международно споразумение, организирано от ЮНЕСКО и Съвета на Европа, което позволява признаването на академичните квалификации в Европа и извън границите ѝ;
- Европейската мрежа на информационните центрове (ENIC)/мрежата от национални информационни центрове за академично признаване (NARIC)⁹ е мрежа от национални центрове, създадена пряко да подпомага институциите и гражданите при признаването на академичните квалификации.

7 2018-80078-0-1, с краен срок до 6.12.2018 г.

8 <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802e93f0>

9 <http://www.enic-naric.net/>

ЕКР подпомага други инструменти на ЕС за прозрачност

През последното десетилетие Европейската комисия, в тясно сътрудничество с държавите членки, е стартирала редица инструменти в подкрепа на модернизацията на европейските системи за образование и обучение. Като се съсредоточават върху необходимостта от по-голяма прозрачност и съпоставимост на уменията и квалификациите, тези инструменти подпомагат ученето на гражданите навсякъде и през целия живот. Перспективата на резултатите от ученето може да се разглежда като „сплав“, която свързва тези инструменти, като се зачита разнообразието на националните решения, но същевременно им се дава възможност да работят заедно.

Много от тези инструменти се отнасят пряко към гражданите, какъвто е случаят с „Европас“ и системите за кредити за висше образование (ECTS) и ПОО (ECVET). Докато „Европас“ подпомага отделните лица по отношение на тяхното учене и професионално развитие, системите за кредити улесняват гъвкавите модели за учене и ученето през целия живот.

Друга група инструменти подпомага работата на националните органи и институции и непряко отговаря на потребностите на отделните граждани. Това се отнася до набор от инициативи за професионално ориентиране и за валидиране на ученето, където европейските инициативи са стимул за установяване на национални договорености и споделяне на практики. Инструментите, които подкрепят сътрудничеството за осигуряване на качеството във висшето образование (ESG) и професионалното образование и обучение (EQAVET), имат за цел да увеличат доверието и прозрачността между държавите. Освен това с въвеждането на класификацията ESCO, Комисията въведе терминология, която подпомага съсредоточаването върху резултатите от ученето и засилването на диалога между заинтересованите страни в областта на образованието и обучението и пазара на труда.

Какво въздействие е имала ЕКР досега?

Преглед

От 2008 г. насам в ЕКР участват 39 държави. Освен 28-те държави — членки на ЕС, в този брой се включват и 11 държави, които не са членки на Европейския съюз, (Албания, Босна и Херцеговина, Северна Македония, Исландия, Косово¹⁰, Лихтенщайн, Черна гора, Норвегия, Сърбия, Швейцария и Турция).

Понастоящем 35 държави (27 държави членки и 8 държави, които не са членки на Европейския съюз,) са съотнесли своите НКР или системи към ЕКР. Това означава, че е установена ясна връзка между националното и европейското равнище. Повечето доклади за съотнасяне са публикувани на портала „Възможности за учене и квалификации в Европа“¹¹.

За да се постигне цялостно изпълнение и да се повиши осведомеността сред широката общественост, държавите следва да предприемат действия, с оглед техните квалификации да съдържат ясно съотнасяне към съответното ниво по ЕКР. Европейските нива следва да фигурират върху документите за квалификация и в квалификационните бази данни или регистри, за да бъдат квалификациите по-прозрачни и съпоставими. Видимостта на нивата по ЕКР е основен елемент за успешното прилагане на ЕКР.

Понастоящем 23 държави, които са съотнесли рамките си към ЕКР, показват нива по ЕКР върху удостоверения, дипломи или приложения от „Европас“, а 17 държави показват нива по ЕКР в квалификационните бази данни или регистри. Редица държави сега работят, за да свържат своите бази данни с портала „Възможности за учене и квалификации в Европа“. Те могат също така да свържат своите квалификации към портала ESCO¹².

Развитие на НКР и преминаването към резултати от ученето

ЕКР оказва голямо въздействие върху развитието на НКР в Европа. Понастоящем са създадени 43 НКР, като само 3 са съществували преди приемането на първата Препоръка относно ЕКР през 2008 г.

Повечето държави са въвели рамки от осем нива, докато някои имат по-малко или повече (например френската рамка има 5 нива, ирландската 10, а шотландската 12). В редица държави също така се използват поднива, които се считат за важни, с оглед да се отговори на интересите на определени заинтересовани страни, а понякога да се постигне съвместяване с предишни степени.

Докато ранните етапи на ЕКР бяха съсредоточени главно върху въвеждането на НКР, с оглед те да се съотнасят към ЕКР, текущите дейности на много НКР са съсредоточени върху разпределянето на нива при индивидуалните квалификации и преразглеждането на квалификациите. Чрез развитието на националните рамки ЕКР допринесе за подобряването на прозрачността на националните квалификационни системи.

Диалог между заинтересованите страни

Друго въздействие оказва участието на заинтересованите страни в областта на образованието обучението и на заетостта и различните участници в рамките на областта

10 Това название не засяга позицията по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово

11 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

12 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

на образованието/обучението и диалогът между тях. Вдъхновени от ЕКР, почти всички съотнесени НКР представляват всеобхватни рамки, които включват широк спектър от квалификации. В резултат на това в няколко държави бяха създадени структури за постоянен диалог, които включват публичните органи, висшето образование, ПОО, социални партньори и организации на гражданското общество.

НКР и висшето професионално образование и обучение

Прилагането на ЕКР и този диалог доведоха до по-високо ниво на съответствие между ПОО и висшето образование в някои държави. Дескрипторите на ЕКР са неутрални по отношение на академичното и професионалното обучение и не определят на кое ниво следва да бъдат поставяни различните видове квалификации. Прилагането на ЕКР показва, че ориентираните към кариерно развитие квалификации могат да се съотнесат и към нива 5—8 (например немската и австрийската квалификация „майсторска занаятчийска степен“ се съотнеса към ниво 6, докато швейцарската НКР е изрично проектирана да подкрепя този принцип).

Свързване на квалификационните рамки и валидиране на неформалното и самостоятелното учене

Според Препоръката от 2012 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене връзката с НКР е от значение за по-нататъшното изпълнение на реда и условията за валидиране в цяла Европа. Актуализацията на Европейския справочник относно валидирането¹³ от 2016 г. потвърди факта, че понастоящем държавите отдават висок приоритет на свързването на рамките и системите за валидиране. Посредством акцента си върху резултатите от ученето ЕКР и НКР служат като отправна точка за идентифициране, документиране, оценяване и признаване на знанията, придобити в среда на неформално и самостоятелно учене.

Квалификации, придобити извън формалното образование и обучение

Повечето европейски НКР обхващат квалификациите, които се предлагат в рамките на формалното образование и обучение (като например ПОО, висшето образование и общото образование). Тези квалификации се регламентират и се предоставят от националните органи. Съществува обаче все по-голяма тенденция държавите да отворят своите рамки с оглед да включат квалификациите, придобити при продължаващото и по-нататъшното образование и обучение, които често се придобиват извън официалната национална квалификационна система.

Въздействие по целия свят

ЕКР и нейните дескриптори на нивата са източник на вдъхновение за разработването на квалификационни рамки по целия свят. Понастоящем съществуват или се разработват повече от 150 НКР¹⁴. Положителен страничен ефект от ЕКР, който е сравнително познат извън Европа, е, че органите в областта на признаването на квалификации по-лесно разбират квалификациите, което улеснява тяхното признаване.

13 <http://www.cedefop.europa.eu/bg/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>
14 <https://publications.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/406d3baf-deef-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-BG>

Поглед към бъдещето:

Преразглеждането на Препоръката относно ЕКР през май 2017 г. даде нов тласък на процеса на ЕКР. Препоръката приканва държавите членки да преразгледат и актуализират своето съотнасяне към ЕКР, когато това е уместно, като това спомага да се гарантира, че информацията, върху която се основава съотнасянето, е точна, прозрачна и отразява всички съответни промени на национално равнище. В същото време основата на процеса на ЕКР, а именно съотнасянето на НКР и техните нива към ЕКР, си остава в сила.

Преразгледаната Препоръка отбелязва значима стъпка в растежа на ЕКР. Въпреки че ранните етапи на ЕКР бяха съсредоточени основно върху съотнасянето на НКР към общата референтна рамка, сега процесът се характеризира с включването на квалификации в рамките. Във всички рамкови квалификации, които са съотнесени към ЕКР, следва да се спазват общите принципи за осигуряване на качеството в приложение IV от Препоръката.

В контекста на ЕКР създаването на процедури за определяне на нивата на международните квалификации, включени в националните рамки, ще бъде нова област на работа, в която обменът на информация и консултациите между държавите членки ще бъдат от решаващо значение за съгласуваността.

Преразгледаната Препоръка също така отваря възможност за евентуално сътрудничество с трети държави, за да се даде възможност за съпоставяне на техните (национални или регионални) квалификационни рамки с ЕКР. Такова сътрудничество би могло да засили съпоставимостта на европейските квалификации и квалификациите на трети държави, както и да улесни мобилността както на граждани на ЕС, така и на граждани на държави извън ЕС.

В близко бъдеще ще се работи и по отношение на описанието, използването и прилагането на резултатите от ученето с цел повишаване на прозрачността, разбирането и съпоставимостта на квалификациите.

Комуникацията е се подобри, така че да бъде установена по-добра връзка с работодателите, доставчиците на образование и обучение, учащите, работниците и други заинтересовани страни и да им бъдат разяснени ползите от ЕКР и НКР. За да се покаже добавената стойност на ЕКР и да се насърчи нейното използване, в преразгледаната Препоръка продължава да се подчертава значението на показването на подходящите нива по ЕКР по отношение на квалификациите.

И накрая, ЕКР е пригодена също така да се справя с бъдещите развития в областите на ученето и работата. За да се приспособят към днешния цифров свят, нивата по ЕКР могат да се показват и в квалификационните бази данни. Освен това в преразгледаната Препоръка е включен общ набор от полета за данни за електронното публикуване на информацията относно квалификациите с ниво по ЕКР. Това ще помогне на всички участници да се придържат към новите начини за споделяне и свързване на информация, което ще е от полза за учащите, работниците, търсещите работа и работодателите. Също така ще продължи работата по европейските портали, за да се гарантира, че информацията относно квалификациите е достъпна и публикувана, като ще бъде приспособявана към нуждите на утрешната действителност.

Съкращения

Европейски център за развитие на професионалното обучение	Cedefop
Европейска система за кредити в професионалното образование и обучение	ECVET
Европейска система за трансфер и натрупване на кредити	ECTS
Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот	EKP
Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение	EQAVET
Европейска класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите	ESCO
Европейски стандарти и насоки за осигуряването на качество в Европейското пространство за висше образование	ESG
Европейска фондация за обучение	ETF
Европейски съюз	ЕС
Национална(и) квалификационна(и) рамка(и)	НКР
Професионално образование и обучение	ПОО

Свързване с ЕС лично

Стотици информационни центрове Europe Direct са на Ваше разположение навсякъде в Европейския съюз. Адреса на най-близкия до вас център ще намерите на уебсайта: https://europa.eu/european-union/contact_bg

По телефона или по електронната поща

Europe Direct е служба, която отговаря на Вашите въпроси, свързани с Европейския съюз.

С тази служба можете да се свържете:

- по безплатна телефонна линия: 00 800 6 7 8 9 10 11 (някои оператори може и да таксуват обажданията),
- на следния стандартен номер: +32 22999696 или
- по електронна поща чрез: https://europa.eu/european-union/contact_bg

Намиране на информация за ЕС онлайн

Информация за Европейския съюз на всички официални езици на ЕС е на разположение на уебсайта Europa на адрес: https://europa.eu/european-union/index_bg

Публикации на ЕС

Можете да изтеглите или да поръчате безплатни или платени публикации на ЕС на адрес: <https://publications.europa.eu/bg/publications>. Множество безплатни публикации могат да бъдат получени от службата Europe Direct или от вашия местен информационен център (вж. https://europa.eu/european-union/contact_bg).

Право на ЕС и документи по темата

За достъп до правна информация от ЕС, включително до цялото право на ЕС от 1952 г. насам на всички официални езици, посетете уебсайта EUR-Lex на адрес: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=bg>

Свободно достъпни данни от ЕС

Порталът на ЕС за свободно достъпни данни (<http://data.europa.eu/euodp/bg>) предоставя достъп до набори от данни от ЕС. Данните могат да бъдат изтеглени и използвани повторно безплатно както за търговски, така и нетърговски цели.

Целта на Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР) е да се повишат прозрачността, съпоставимостта и преносимостта на квалификациите на хората. Тази брошура е публикувана с цел отбелязване на десетата годишнина от създаването на ЕКР и в нея се предоставя общ преглед на рамката като цяло, как тя може да бъде използвана и кой има полза от нея. В нея също така се подчертават постиженията на ЕКР през последните 10 години и се отправя поглед към бъдещето.

Можете да изтеглите нашите публикации или да се абонирате безплатно на адрес <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=bg>

Ако желаете редовно да получавате актуална информация относно Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, абонирайте се, за да получавате безплатния бюлетин „Социална Европа“ на адрес <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=371&langId=bg>

@socialeurope

@EU_Social

